

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/52/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5824200064
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5824200064.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členov senátu Mgr. Márie Kašíkovej a JUDr. Zuzany Krivdovej (sudkyňa spravodajkyňa), v sporovej veci žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, C. a 2/ A. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, C., obidvaja právne zastúpení: Mgr. Miroslav Golian, advokát, so sídlom Budatínska 16, Bratislava, proti žalovaným: 1/ A. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX, C., 2/ A. G., nezistený vlastník zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX k.ú. C. pod B1 zastúpený: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava, IČO: 17 335 345, 3/ H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, C., o určenie vecného bremena, o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, na odvolanie žalobkyne v rade 1/ proti uzneseniu Okresného súdu Námestovo č. k. 12C/3/2024- 39 zo dňa 5.2.2024, takto

rozhodol:

I. Uznesenie súdu prvej inštancie m e n í tak, že n a r i a d ť u j e neodkladné opatrenie, ktorým u k l a d á žalovanému v rade 1/ povinnosť strpieť právo vstupu, prechodu peši a prejazdu motorovými a nemotorovými vozidlami cez pozemky:

- CKN parc. č. 2525/2 - trvalý trávny porast o výmere 111 m²,
- CKN parc. č. 2528/4 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 305 m² a
- CKN parc. č. 2527, trvalý trávny porast o výmere 526 m²,

ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. C., obec C., okres Dolný Kubín, v prospech vlastníkov pozemku EKN parc. č. 11674/2 - orná pôda o výmere 701 m², zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. C., okres Dolný Kubín, a to v rozsahu podľa priloženého Geometrického plánu č. 17883377-61/2023 vyhotoveného dňa 25.10.2023 J. G. - K., L. XXXX, XXX XX F. D., autorizačne overeného dňa 25.10.2023 M. N. O., úradne overeného M. J. E. dňa 16.11.2023 pod č. 589/2023.

II. Geometrický plán č. 17883377-61/2023 vyhotovený dňa 25.10.2023 za účelom potvrdenia vecného bremena na práva vstupu, prechodu peši a prejazdu motorovými a nemotorovými vozidlami, vypracovaný J. G. - K., L. XXXX, XXX XX F. D., autorizačne overený dňa 25.10.2023 M. N. O., úradne overený M. J. E. dňa 16.11.2023 pod č. 589/2023 tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto uznesenia.

III. Neodkladné opatrenie bude t r v a ť do právoplatného skončenia konania vo veci vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 12C/3/2024.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol návrh žalobkyne v rade 1/ na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby súd uložil žalovanému v rade 1/ povinnosť strpieť právo vstupu, prechodu peši a prejazdu motorovými a nemotorovými vozidlami cez pozemky CKN parc. č. 2525/2, trvalý trávny porast, o výmere 111 m², CKN parc. č. 2528/4, zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 305 m² a CKN parc. č. 2527, trvalý trávny porast, o výmere 526 m², ktoré sú zapísané na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX pre k. ú. C., obec C., okres Dolný Kubín, v prospech pozemku žalobkyne a žalovaných 2/ až 4/ (pôvodne žalovaných, medzi ktorých patrila aj súčasná žalobkyňa v rade

2/ - poznámka odvolacieho súdu) ako spoluvlastníkov pozemku EKN parc. č. 11674/2, orná pôda, o výmere 701 m², pre k. ú. C., P. F. D., v rozsahu podľa priloženého Geometrického plánu vyhotoveného za účelom potvrdenia vecného bremena na práva vstupu, prechodu peši a prejazdu motorovými a nemotorovými vozidlami č. 17883377-61/2023, vypracovaného J. G. - K., L. XXXX, XXX XX F. D., z 25.10.2023, autorizovane overeného 25.10.2023 M. N. O., úradne overeného M. J. E. 16.11.2023, č. 589/2023.

2. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplynulo, že žalobkyňa tvrdila a osvedčila vlastnícke práva k pozemkom v predmetnom území, ktoré (vlastnícke práva) aj zodpovedajú aktuálnym zápisom v katastri nehnuteľností. Z katastrálnej mapy vyplýva, že medzi pozemkom žalobkyne EKN parc. č. 11674/2 a verejnou miestnou komunikáciou sa nachádzajú aj iné pozemky. Cez pozemky CKN parc. č. 2520/2, 2523, 2524/1 a 2525/1 vo vlastníctve jej dcéry A. P., L. B. s manželom a jej syna J. B. s manželkou má žalobkyňa časť prístupu zabezpečenú. Medzi pozemkom EKN 11674/2 a verejnou miestnou komunikáciou tak ležia už len pozemky vo výlučnom vlastníctve žalovaného v rade 1/, cez ktoré sa žalobkyňa domáha možnosti prechodu, tým že by súd žalovanému v rade 1/ uložil strieť takýto prechod, a to do času kým nebude právoplatne rozhodnuté vo veci samej, t. j. o zriadení vecného bremena zaťažujúceho pozemky žalovaného v rade 1/ CKN parc. č. 2525/2, 2528/4 a 2527.

Súd prvej inštancie konštatoval, že vo vzťahu k žalobkyňou v rade 1/ tvrdenej existencii prechodu cez tieto pozemky žalovaného v rade 1/, ktorý prechod podľa nej už existuje „od nepamäti“, nepredložila žiadne dôkazy, ktoré by túto skutočnosť aj osvedčovali. Z dôvodu zákonnej lehoty na vydanie neodkladného opatrenia nebolo možné vyzvať žalovaných na vyjadrenie sa k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, musel vychádzať len tvrdení a dôkazov predložených žalobkyňou spolu so žalobou a návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia. Tvrdenia a dôkazy tak mohla v tejto fáze konania predkladať len žalobkyňa. Zo žiadnej z predložených listín, ktoré sú súčasťou spisu nemožno vyvodit' existenciu vykonávania požadovaného prístupu. Opísanie a preukázanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť požadovaného neodkladného opatrenia je pritom elementárnym predpokladom, bez ktorého naplnenia nie je možné návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť. Nedostatočná úroveň osvedčenia ňou tvrdených skutočností, nie je dôvodom na postup súdu podľa § 129 CSP, nakoľko nejde o procesné nedostatky návrhu, ale o nedostatky spočívajúce v nepreukázaní/neosvedčení tvrdeného skutkového stavu.

Z predloženého geometrického plánu ako aj z katastrálnej mapy považoval za zrejmé, že na pozemkoch žalovaného v rade 1/ CKN parc. č. 2528/1, 2528/2 a 2528/3 sú postavené tri stavby, z čoho jednou z nich je rodinný dom s. č. XX vo výlučnom vlastníctve žalovaného v rade 1/, ďalšie dve stavby nie sú zapísané v katastri nehnuteľností. Požadovaný prechod v zmysle predloženého geometrického plánu vedie po pozemkoch CKN parc. č. 2525/2, 2528/4 a 2527 priamo pomedzi tieto tri stavby, čo sa javí ako prechod priamo stredom dvora prináležiaceho k rodinnému domu s. č. XX.

S poukazom na to, že strana, ktorej má byť neodkladným opatrením uložená povinnosť alebo obmedzenie ním nesmie byť obmedzená spôsobom neprimeraným povahy veci konštatoval, že sa mu javí, že zásah do práva žalovaného v rade 1/ by nezodpovedal výhode získanej žalobkyňou v rade 1/, inak povedané, zásah do práv žalovaného v rade 1/ by bol väčšieho rozsahu v porovnaní s výhodou ktorú by získala žalobkyňa.

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa v rade 1/, navrhujúc nariadenie neodkladného opatrenia.

Poukázala na to, že jej právny zástupca nesprávne uviedol, že žalovaný v rade 1/ ohradil svoj pozemok a teda tie parcely, ku ktorým má byť potvrdená existencia požadovaného vecného bremena, už v roku 2022, nakoľko sa tak stalo o rok neskôr, a to na jeseň v roku 2023. Žalovaný v rade 1/ okrem prehradenia svojho pozemku hrubým drôtom, medzi svoje stavby naukladal aj drevo, presne v mieste, kade viedla cesta, prechádzalo sa cez pozemky žalovaného v rade 1/ k jej pozemku, preto sa už teraz cez pozemky žalovaného v rade 1/ k jej pozemku nedá dostať už vôbec, aj pre túto prekážku. Ak by to bolo možné, požadované vecné bremeno by požadovali zriadiť, čo aj len na určitý čas, aspoň od apríla do septembra v roku, t. j. v čase obhospodarovania pozemku, len aby nebol žalovaný v rade 1/ vo svojom práve neprimerane obmedzovaný. V podstate, pre ňu a jej sestru (t.č. žalobkyňa v rade 2/ - poznámka odvolacieho súdu) je rozhodujúce, aby svoj pozemok mohli obhospodarovať v nimi navrhovanom období, t. j. hlavne na jar a jeseň, čo bol dôvod podania žaloby spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, aby tak mohli urobiť už tento rok. Poukázala na to, že právo prechodu využijú podľa potreby len v nimi požadovanom období, v dôsledku čoho žalovaný v rade 1/

vo svojom vlastníctve nebude obmedzený v takom rozsahu, ako to uvádza súd vo svojom rozhodnutí teda neprimerane pomerom prejednávanej veci.

Žalovaný v rade 1/ od nadobudnutia svojich nehnuteľností v roku 2020 akceptoval ňou a jej sestrou realizované právo prechodu cez svoje pozemky vrátane ich príbuzných, a to až do jesene 2023, ktoré na svoj pozemok prechádzali cez jeho pozemky, v podstate cez jedinú cestu, akou sa dá k ich pozemku dostať, ako je zakreslená na predkladanom geometrickom pláne.

Uviedla, že naliehavosť požadovanej úpravy spočíva v charaktere pozemku v prospech ktorého má byť vecné bremeno potvrdené ako poľnohospodárskej pôdy, ktorú je nutné začiatkom jari obrobiť, avšak bez prechodu cez pozemky žalovaného v rade 1/ sa na jej pozemok nedá dostať. Nevyhovením návrhu na nariadenie požadovaného neodkladného opatrenia hrozí, že jej nehnuteľnosť nebude na jar obrobená a využitá na účel na ktorý má slúžiť.

Poukázala na to, že zo vzájomnej situácii dotknutých pozemkov v teréne (pozemku v jej spoluvlastníctve a žalovaného v rade 1/) ako to vyplýva aj z katastrálnej mapy, jedinou možnosťou ako sa dostať k jej pozemku od miestnej verejnej komunikácie, je len cez tie pozemky, ktoré boli v žalobe špecifikované, pričom k tým, ktoré patria jej blízkym príbuzným, nie je nutné vecné bremeno potvrdzovať/zriaďovať, len k pozemkom patriacim žalovanému v rade 1/, nakoľko vecné bremeno vzniklo vydržaním, keďže bolo využívané pred rokom 1950 ešte jej právnymi predchodcami.

Z napadnutého rozhodnutia súdu vyplýva, že aj súd ustálil, že k jej pozemku je možné sa dostať len cez pozemky žalovaného v rade 1/, takže v kontexte zisteného skutkového stavu vydal opačné rozhodnutie, ktoré nekorešponduje s ním ustáleným skutkovým stavom. So žalobou nepredložila súdu aj iné dôkazy, ktoré by mali preukazovať existenciu vecného bremena - práva prechodu a i. cez pozemky žalovaného v rade 1/, keďže vtedy nimi nedisponovala.

Jej sestra (toho času žalobkyňa v rade 2/) svoj spoluvlastnícky podiel k pozemku EKN parc. č. 11674/2 zdedila po svojich rodičoch, takže kontinuálne jej pozemok nepretržite po svojich predkoch užíva aj ona. Zistenia súdu prvej inštancie vychádzali nielen z predloženého geometrického plánu, ale aj z katastrálnej mapy, na základe čoho súd zistil (inak by túto informáciu nemal), že na pozemkoch žalovaného v rade 1/ sa nachádzajú aj tri stavby, no len jedna z nich, a to rodinný dom so súp. č. XX patriaci žalovanému v rade 1/ je zapísaný v katastri nehnuteľností. V tomto dome v minulosti žila Q. Q., a to od svojho narodenia ako vo svojom rodičovskom dome, ktorá to potvrdzuje v priloženom čestnom vyhlásení. Týmto čestným prehlásením potvrdzuje, že cez ich dvor vždy prechádzali ich susedia (ona i jej sestra a ich právní predchodcovia) za účelom obrábania ich pôdy, nachádzajúcej sa za domom v ktorom bývala, nakoľko k pôde susedov neexistovala žiadna iná prístupová cesta, a túto využívali aj v roku 2022, kedy zomrel jej brat, užívajúci rodinný dom žalovaného 1/, ktorý ho od jej brata kúpil v roku 2020.

Tiež možno súdu dosvedčiť, že požadovaný prechod cez pozemky žalovaného v rade 1/ podľa predloženého geometrického plánu, vedie pomedzi tieto tri stavby, no že to je priamo cez stred dvora, nemožno súhlasiť, vzhľadom k veľkosti a v teréne situovaného pozemku parc. č. 2527. Aj keby to bolo tak, ako to súd ustálil vo svojom rozhodnutí, tak ako je v geometrickom pláne navrhnutá cesta k jej pozemku je jedinou a najkratšou schodnou cestou. Aj pozemok parc. č. 2527 prechádza do svahu, tak ako aj pozemok parc. č. 2498/9 o výmere 2370 m², druh pozemku trvalý trávny porast, v teréne situovaný pod pozemkom parc. č. 2525/2, výlučne patriaci žalovanému v rade 1/, svojim charakterom predstavuje svah cez ktorý nie je možné prechádzať inak ako len chôdzou, aj to veľmi opatrne, ako to vyplýva z priložených fotografií. Navrhovaná cesta prechodu a i. lícuje cestu, vecné bremeno - právo prechodu a i. založené vydržaním uvedeného práva jej právnymi predchodcami, ktorí pozemok EKN par. č. 11674/2 nadobudli ešte v roku 1931, hoci ho užívali celé roky aj pred týmto rokom.

Geometrický plán len potvrdzuje existenciu vecného bremena - práva prechodu a i. v teréne tak, ako tu existovalo od nepamäti a bolo využívané ešte spred roku 1950 jej právnymi predchodcami. Nech by sa javilo potvrdenie práva prechodu ako väčšia výhoda pre ňu a jej sestru (t.č. žalobkyňa v rade 2/) v porovnaní so zásahom a obmedzením práva žalovaného v rade 1/, lebo sa javí že právo prechodu vedie cez stred dvora, je zrejmé, že v geometrickom pláne zakreslená cesta prechodu a i. cez pozemky žalovaného v rade 1/ je jedinou schodnou a najkratšou cestou vedenou cez pozemky žalovaného v rade 1/. Nemožno opomíňať ani to, že ani žalovanému v rade 1/ nevadilo, že nie krátky čas ešte aj v roku 2023, jeho tri pozemky využívali žalobkyňa so žalovanou v rade 3/ s ich príbuznými na prechod a i. k ich pozemku, čím aj žalovaný v rade 1/ ich právo z vecného bremena, zodpovedajúce právu prechodu a i. tak ako je toto vecné bremeno v geometrickom pláne zakreslené, akceptoval, nemal voči nemu žiadne výhrady.

Zo Zápisnice spis. zn. Nc III 50/31 zo 04.04.1931 vyplýva vydržanie nehnuteľností ňou a jej sestrou (t.č. žalobkyne v rade 2/ - poznámka odvolacieho súdu) starými rodičmi, a to H. R. a jeho manželkou C. R.. Ide o nehnuteľnosti evidované v pozemkovej knihe v protokole č. 2568 a k nemu prislúchajúcej

parcele č. 6465, v protokole 2811 a k nemu prislúchajúcej parcele č. 6498, v protokole 2356 a k nemu prislúchajúcej parcele č. 6424 a v protokole 374 a k nemu prislúchajúcej parcele č. 6501, ktoré pozemky a stavbu na nich kúpili ešte ich starí rodičia, no kúpnu zmluvu v pozemkovej knihe nezaevidovali, uvedené nehnuteľnosti riadne (pokojne) bez akéhokoľvek rušenia dlhodobo užívali, čo im dosvedčili svedkovia - Predstavenstvo obce Zázrivá a ďalší dôverníci v uvedenej zápisnici podpísaní. Túto zápisnicu súdu predkladám ako jeho prílohu.

Z rozhodnutia Okresného súdu v Dolnom Kubíne spis. zn. D 1394/93, D not. III 482/93 z 27.05.1995 v dedičskej veci po poručiťovi H. R., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom K. XX, zomrelom XX.XX.XXXX vyplýva, že jeho majetok, tak ako je špecifikovaný v Zápisnici spis. zn. Nc III 50/31 z 04.04.1931, v polovici zdedili jeho dve deti, jedným z nich aj P. R. a jej otec.

Z rozhodnutia Okresného súdu v Dolnom Kubíne spis. zn. D 1993/93, IDnot 504/93 z 28.11.1995 v dedičskej veci po poručiťke C. R., L. C., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. - K. XX, ktorá zomrela XX.XX.XXXX vyplýva, že jej majetok, tak ako je špecifikovaný v Zápisnici Nc III 50/31 z 04.04.1931, okrem protokolu 374, zdedili jej dcéra Q. G., L. R. a syn P. R., žalobkyňa a jej sestry, žalovanej 3, otec, každý v podiele v 1/8 k celku.

V protokole 374 zaevidovaná parcela a drevený dom, sú nehnuteľnosti, z ktorých jej právni predchodcovia a potom ich nástupcovia vstupovali na susedné pozemky, teraz patriace žalovanému v rade 1/, ktoré využívali na prechod na svoj/svoje pozemky, špecifikované v protokoloch 2568, 2811 a 2356, z ktorých sa potom vytvorili pozemky parcely registra „E“ katastrálnej mapy, evidované na LV č. XXXX pre k. ú. C..

Podľa Osvedčenia o dedičstve spis. zn. D 708/97 11 Dnot 10/98 z 23.04.1998 po ich otcovi poručiťovi P. R., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. - K. XX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, zdedili jeho majetok, zapísaný na pôvodnom LV č. XXXX pre k. ú. C., podľa stavu PKN parc. č. 6498 roľa o výmere 1079 m², protokol č. 2811, tiež na pôvodnom LV č. XXXX pre k. ú. C., podľa stavu PKN parc. č. 6424 o výmere 4640 m², protokol 2356, tiež na pôvodnom LV č. XXXX pre k. ú. C., podľa stavu PKN parc. č. 6465 o výmere 8452 m², protokol 2568 na pôvodnom LV č. XXXX pre k. ú. C., podľa stavu PKN parc. č. 6501 o výmere 1068 m², protokol 374, jeho deti - A. B., A. D., J. R. a I. P., a to rodinný dom s pozemkom, avšak všetky jeho ostatné pozemky, vrátane tých ktoré sú zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. C., zdedila iba t.č. žalobkyňa v rade 2/.

Zo Zápisnice spis. zn. Nc III 50/31 možno zistiť, že A. G., ktorý je evidovaný na LV č. XXXX pre k. ú. C. bez uvedenia dátumu jeho narodenia a bydliska je ten istý A. G., ktorý podľa tejto Zápisnice z roku XXXX zomrel pred „dávnyma rokma“, takže v roku 1931 už nežil. Ako jeho dedič prichádzal do úvahy jeho brat, no v tej istej Zápisnici z roku 1931 jeho meno uvedené nie je, len poznámka, že mal odísť do Pešti, tiež pred „dávnyma rokma“ a ku dňu spísania zápisnice v roku 1931 sa do C. nevrátil. Je nepochybné, že A. G. už nežije, jediným jeho príbuzným mal byť jeho brat, bez toho, poznala celé jeho meno a jeho posledné bydlisko a preto ako dedičia po A. G. by mali nastúpiť zrejme jeho synovci a netere, deti jeho brata, ak žijú, ak nejaké mal, inak by táto časť nehnuteľnosti mala pripadnúť štátu ako odúmrt'.

4. Odvolací súd v zmysle § 329 ods. 1 veta druhá CSP umožnil žalovanému v rade 1/, voči ktorému návrh na nariadenie neodkladného opatrenia smeroval, sa vo veci vyjadriť (k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, k napadnutému uzneseniu a k odvolaniu žalobkyne v rade 1/).

Žalovaný v rade 1/ vo svojom vyjadrení stotožniac sa s napadnutým uznesením nesúhlasil s podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, majúc za to, že nie sú splnené procesné podmienky na rozhodnutie súdu o neodkladnom opatrení a to z dôvodu, že u žalovaného v rade 2/ sa nejedná o nezisteného vlastníka, ktorý by mohol byť v konaní zastúpený Slovenským pozemkovým fondom (ďalej len „SPF“). Namietal, že nie sú splnené zákonné predpoklady na to, aby žalovaný v rade 2/ bol v konaní označený ako nezistený vlastník, nakoľko sú sporovým stranám dostatočne známe skutočnosti z ktorých vyplýva, že v prípade žalovaného v rade 2/ sa jedná o zisteného podielového spoluvlastníka A. G., nar.: XX.XX.XXXX, naposledy bytom C., zomrelý XX.XX.XXXX, pričom uvedené skutočnosti vyplývajú z dokazovania uskutočneného v konaní vedenom na Okresnom súde v Dolnom Kubíne pod sp. zn. 10C/14/2022. Uvedená skutočnosť ohľadne žalovaného v rade 2/ je aj predmetom konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 13C/2/2024. V rámci tohto konania dokonca priamo Slovenský pozemkový fond vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že nie je oprávnený vo veci dotknutého podielového spoluvlastníka zastupovať, nakoľko sa nejedná o nezisteného vlastníka. Tieto skutočnosti sú podľa jeho názoru dostatočne známe aj žalobkyne v rade 1/, nakoľko v uvedených konaniach vystupuje ako žalobca syn tejto žalobkyne.

Žalobkyňa v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia dostatočne neosvedčila okolnosti potrebné na nariadenie neodkladného opatrenia. Uviedol, že popiera skutkové tvrdenia žalobkyne uvedené

v návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Tvrdenia žalobkyne týkajúce sa údajnej dlhodobej existencie prechodu cez nehnuteľnosť žalovaných za účelom obhospodarovania nehnuteľnosti žalobkyne sú nepravdivé a mali by byť predmetom dokazovania vo veci samej pred vydaním rozhodnutia.

Domnieva sa, že žalobkyňa podala žalobný návrh voči nemu v snahe poškodiť jeho práva v nadväznosti na konanie vedené na Okresnom súde v Námestove pod sp. zn. 12C/119/2023, predmetom ktorého bolo porušenie jeho predkupného práva žalobkyňou pri uzatváraní darovacej zmluvy dňa 09.12.2020. Uvedené konanie bolo zastavané z dôvodu späťvzatia žaloby, nakoľko žalobkyňa spätne previedla spornú nehnuteľnosť na pôvodného vlastníka.

Neodkladné opatrenie v navrhovanom rozsahu je v rozpore so zásadou proporcionality predbežného súdneho rozhodnutia a neprímeraným zásahom zasahuje do jeho vlastníckeho práva. Princíp proporcionality vyžaduje, aby strana, ktorej má byť neodkladným opatrením uložená povinnosť alebo obmedzenie, ním nebola obmedzená spôsobom neprímeraným povahy veci. V súlade s ustanovením § 123 Občianskeho zákonníka je súčasťou vlastníckeho práva oprávnenie vec držať, užívať a nakladať s ňou tak, aby nezasahoval so práv tretích subjektov. V prípade, že by bol nariadeným neodkladného opatrenia obmedzený v užívaní časti dotknutej nehnuteľnosti, došlo by zásahu do jeho ústavného práva vlastníť majetok garantovaný čl. 20 Ústavy SR, pričom takéto obmedzenie vlastníckeho práva by bolo vykonané nedôvodne a bez akejkoľvek náhrady.

5. Vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného v rade 1/ žalobkyne v rade 1/, 2/ uviedli, že pri podávaní návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa vychádzalo z údajov obsiahnutých vo verejnej listine, ktorou je aj list vlastníctva, z ktorého vyplýva, kto všetko je vlastníkom/spoluvlastníkom nehnuteľnosti, v prospech ktorej má byť zriadené požadované vecné bremeno in rem. Jeden zo spoluvlastníkov uvedených na LV č. XXXX pre k. ú. C., je aj žalovaný v rade 2/ A. G., pri ktorom je uvedené, že sa jedná o osobu bez uvedenia dátumu narodenia a trvalého pobytu, takže jeho spoluvlastnícky podiel je v správe SPF. Tvrdenie žalovaného v rade 1/, že žalobkyňa v rade 1/ by mala mať o tejto skutočnosti vedomosť, lebo jej syn bol žalobca v sporoch vedených voči žalovanému v rade 1/ (sp. zn. 10C/14/2022 a spis. zn. 13C/2/2024), je pre toto konanie právne irelevantné z viacerých dôvodov.

Vyjadrenie SPF sa týka konania vedeného sp. zn. 13C/2/2024,

v ktorom ako žalobca vystupuje J. B. (syn žalobkyne v rade 1/) a ktorého predmetom je zrušenia a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti v k. ú. C..

V kontexte vyjadrenia SPF, na ktoré poukazoval žalovaný v rade 1/, ako to vyplýva

z predbežného prejednanja žaloby, A. G., ktorú mal súd stotožniť s tým čo uviedla protistrana, nemusí byť súdom stotožnená osoba.

Ďalší dôkaz predložený protistranou, a to uznesenie o zastavení konania sp. zn. 12C/119/2023 o určenie neplatnosti darovacej zmluvy, v ktorom ako žalovaná v rade 2/ vystupuje žalobkyňa v rade 1/ z tohto konania, k posudzovanej veci nedokazuje vôbec nič. Konanie o určenie neplatnosti darovacej zmluvy vedené pod sp. zn. 12C/119/2023, nemá

s predmetným konaním nič spoločné a v uvedenej veci už bolo dávno právoplatne rozhodnuté.

Nebolo jednoznačne preukázané, že žalovaný v rade 2/ nie je neznámou osobou a preto sa s názorom žalovaného v rade 1/, že návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nemožno vyhovieť pre nedostatok procesných podmienok, nesúhlasia.

Pre nariadenie neodkladného opatrenia postačí len osvedčenie právne významných skutočností z ktorých možno usúdiť, že nárok na nariadenie neodkladného opatrenia je dôvodný, čo bolo splnené a preto nemožno návrh zamietnuť len preto, lebo žalovaný v rade 1/ sa domnieva, že na jeho nariadenie neboli splnené procesné podmienky spochybňovaním toho, či jeden zo žalovaných je alebo nie je známym vlastníkom.

Žalovaný v rade 1/ sa obmedzuje sa len na popretie ich tvrdení o dlhodobom užívaní vecného bremena s konštatovaním, že ich vyjadrenia nie sú pravdivé, no v tomto smere neprodukuje žiadne relevantné dôkazy a uvádza, že ich tvrdenia by podľa neho, mali byť pred vydaním rozhodnutia vo veci samej, predmetom dokazovania. Mali za to, že preukázali dlhodobé užívanie požadovaného vecného bremena už ich predchodcami, minimálne od roku 1939, teda ešte pred roku 1950, k čomu sa ale žalovaný v rade 1/ vôbec nevyjadruje, nijako uvedenú skutočnosť nespochybňuje.

Hoci žalovaný v rade 1/ tvrdí, že potvrdením existujúceho vecného bremena, práva prechodu cez jeho pozemky by v navrhovanom rozsahu bolo v rozpore so zásadou proporcionality, na podporu svojich tvrdení ale neuvádza nič, prečo by to tak malo byť.

Uviedli, že navrhované vecné bremeno - právo prechodu cez pozemky žalovaného v rade 1/, je jediné vhodné riešenie a bez akýchkoľvek pochyb v najmenšom rozsahu zasahuje do vlastníckeho práva

žalovaného v rade 1/, keďže inou ako navrhovanou cestou vedenou cez pozemky žalovaného v rade 1/ sa na ich pozemok dostať nedá.

Taktiež sa nestotožňujú ani s právnym názorom žalovaného v rade 1/ o zásahu do jeho práva vlastníť majetok garantovaného mu čl. 20 Ústavy SR, pretože vecné bremená ako iura in re aliena sa v našom právnom poriadku už pred rokom 1950 chápali ako služobnosti a reálne bremená ako súčasť Uhorského súkromného práva. Vecno-právne zaťaženie nehnuteľnosti je známe od čias rímskeho práva. V kontexte s čl. 13 ods. 2 až 4 Ústavy SR je potom vylúčené, aby potvrdenie už existujúceho vecného bremena, práva prechodu cez slúžiace pozemky patriace žalovanému 1, predstavovalo zásah do jeho vlastníckeho práva alebo potvrdenie existencie uvádzaného vecného bremena by bolo v rozpore so žalovaným 1 uvádzaným ústavou mu garantovaným základným právom vlastníť majetok.

Poukazujú aj na skutočnosť, že potom, ako služobné pozemky do svojho vlastníctva nadobudol žalovaný v rade 1/, niekoľko rokov nemal žiadne výhrady voči tomu, že cez jeho pozemky žalobkyne s príslušníkmi ich rodiny prechádzali na svoj pozemok za účelom jeho obhospodarovania, až neskôr, potom ako si na svoje stavby nainštaloval kamery,

v rozhodujúcej časti svoj pozemok ohradil drôtom, im na ich pozemok znemožnil prístup.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávneným subjektom (§ 359 CSP), včas (§ 362 ods. 1 CSP) a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom [§ 355 ods. 2, § 357 písm. d) CSP], preskúmal uznesenie okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 329 ods. 1 CSP toto rozhodnutie postupom podľa § 388 CSP zmenil tak, že návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel.

7. Účelom neodkladného opatrenia je poskytnúť rýchlu a účinnú ochranu, pričom jedným z možných návrhov je aj návrh na uloženie povinnosti niečo konať alebo niečo strpieť. Predpokladom jeho nariadenia je osvedčenie dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa neodkladným opatrením poskytuje ochrana (III. ÚS 406/2023).

8. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že jeho nariadenie je podľa zákonných predpokladov prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že sú tu právne vzťahy medzi stranami a tieto právne vzťahy vyžadujú bezodkladnú úpravu. Zároveň sa v právnych vzťahoch medzi stranami nesmie vytvoriť nenávratný stav a nesmie sa neprimeraným spôsobom zasahovať do existujúcich právnych pomerov. Právne pomery a ich relevanciu posudzuje súd vždy podľa stavu existujúceho v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP).

9. V konaní o nariadenie neodkladného opatrenia (bez ohľadu na to, či sa vedie konanie vo veci samej alebo nie) postačuje pre vyhovenie návrhu a poskytnutie predbežnej ochrany „len“ osvedčenie tvrdeného nároku; jeho preukázanie možno v konečnom dôsledku vysloviť až v meritórnom rozsudku. Uvedené je výrazom podstaty neodkladných opatrení – tieto majú poskytnúť okamžitú, predbežnú súdnu ochranu nárokom, ktoré nemožno v plnej miere preukázať, pretože na to nie je priestor v krátkom časovom úseku určenom pre rozhodovanie (§ 328 ods. 2 CSP). Súd preto prihliada na argumentáciu navrhovateľa z hľadiska jej osvedčenia, ktorý pojem na účely daného konania znamená „spravdepodobnenie“ nároku. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa teda v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany ohrozených alebo porušených práv. Uvedené však neznamená, že súd môže akceptovať akékoľvek tvrdenia produkované stranami bez ich aspoň minimálnej podpory v podobe dôkazov nasvedčujúcich tomu, že skutková situácia formulovaná v podanom návrhu vyžaduje okamžitý zásah v podobe rozhodnutia súdu.

10. Samotná lehota na rozhodnutie však indikuje, že súd nerozhoduje na základe štandardného dokazovania, ale vychádza z osvedčenia práv účastníkov a z osvedčenia porušenia týchto práv. Osvedčovanie, na rozdiel od dokazovania, znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvyš pravdepodobné. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom vydaného neodkladného opatrenia.

11. Neodkladné opatrenie, v dôsledku ktorého sa má zabezpečiť (aj a nielen) prístup žalobkyň v rade 1/ a 2/ k ich nehnuteľnostiam, nijak nenahrádza konanie, ktorým sa má určiť existencia vecného bremena. Účelom neodkladného opatrenia je poskytnúť rychlu a účinnú ochranu, pričom jedným z možným návrhov je aj návrh na uloženie povinnosti niečo konať alebo niečo strpieť. Žalujúca strana vyjadrila potrebu úpravy pomerov, keďže sa po dlhých rokoch nerušeného užívania ocitli bez prístupu k svojim nehnuteľnostiam. Predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je osvedčenie dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa neodkladným opatrením poskytuje ochrana. Osvedčenie nároku neznamena len osvedčenie, čo sa stalo a čo je medzi stranami skutkovo nesporné, ale aj osvedčenie toho, že po právnom posúdení osvedčeného skutkového stavu možno predpokladať danosť práva, ktorému sa poskytuje neodkladná ochrana (III. ÚS 458/2022).

12. Podľa názoru odvolacieho súdu existuje naliehavá potreba bezodkladne upraviť vzťahy medzi sporovými stranami neodkladným opatrením. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa v rade 1/ súdu dostatočne preukázala, že nariadenie neodkladného opatrenia v danej veci na základe konkrétnych v návrhu tvrdených a fotodokumentáciou a listinami podložených okolností, je dôvodné.

13. Odvolací súd pripomína neodkladné opatrenie možno nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery. Tento atribút však bez ďalšieho neznamena, že ide o akútny a nevyhnutne jednorazový stav (III. ÚS 406/2023). Potreba upraviť pomery môže byť bezodkladná a pretrvávať aj dlhší čas (III. ÚS 422/2021). Skutočnosť, že tento stav trvá dlhšiu dobu, nemôže byť na ťarchu žalujúcej strany, naopak, svedčí o tom, že potreba bezodkladne upraviť pomery stále trvá a je o to akútnejšia.

14. Po preskúmaní veci dospel odvolací súd k záveru, že v tomto štádiu konania, ktoré je úvodnou súčasťou konania vo veci samej sa zatiaľ javí byť náležité a žiadúce návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť. Vychádzajúc zo skutkovej situácie opísanej žalujúcou stranou je v tomto štádiu konania dostatočne osvedčené, že žalovaný v rade 1/ svojim konaním znemožňuje prechod cez jeho pozemky na pozemok, ktorého podielovými vlastníčkami sú aj žalobkyne v rade 1/ a 2/. Rovnako tak považuje odvolací súd za osvedčené, že žalobkyne v rade 1/ a 2/ nemajú k predmetnému pozemku, ktorého sú podielové spoluvlastníčky, iný prístup ako práve cez pozemky patriace žalovanému v rade 1/. Skutočnosť, že žalobkyne v rade 1/ a 2/ a ich právni predchodcovia prechádzali cez predmetné pozemky v súčasnosti patriace žalovanému v rade 1/, vyplýva aj z čestného prehlásenia Q. Q., ktorá v dome súpisné č. XX postavenom na predmetnom pozemku žalovaného v rade 1/, v minulosti žila. Z tohto čestného prehlásenia vyplýva, že žalujúca strana a jej právni predchodcovia (jej susedia) využívali právo prechodu za účelom obrábania ich pôdy, nachádzajúcej sa za spomínaným domom v ktorom Q. Q. bývala, nakoľko k pôde susedov (t.j. spoluvlastníkov predmetného pozemku) neexistovala žiadna iná prístupová cesta, a túto využívali aj v roku 2022, kedy zomrel jej brat, užívajúci rodinný dom žalovaného v rade 1/, ktorý ho od jeho brata kúpil v roku 2020. Vzhľadom na charakter pozemku, vo vzťahu ku ktorému sa v konaní vo veci samej žiada zriadiť vecné bremeno, ktorým je orná pôda, ktorú chce žalujúca strana obhospodarovať, je zrejmé, že využívanie práva prechodu bude slúžiť len tomuto účelu a frekvencia jeho využívania bude len „sezónna“, čím teda zásah do práv žalovaného v rade 1/ nemôže byť väčšieho rozsahu v porovnaní s výhodou ktorú by získala žalujúca strana.

15. V konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nie je úlohou súdu posúdiť dôvodnosť nároku uplatňovaného v prebiehajúcom súdnom konaní vo veci samej, nakoľko vzhľadom na charakter tohto inštitútu je súd nútený zamerať sa len na osvedčenie potreby vydania neodkladného opatrenia, ktorá v danom prípade bola daná správaním sa žalovaného v rade 1/, ktorý svojim konaním znemožňuje žalujúcej strane i žalovaným v rade 2/ až 3/ predmetný pozemok v ich podielovom spoluvlastníctve, užívať t.j. uskutočňovať ich základné právo nehnuteľnosť, ktorej sú spoluvlastníkmi.

16. Nariadeniu tohto neodkladného opatrenia podľa názoru odvolacieho súdu nebráni ani námietka týkajúca sa identifikácie žalovaného v rade 2/ a jeho statusu ako „zisteného“, či neznámeho vlastníka a v nadväznosti na to i procesnej subjektivity žalovaného v rade 2/, s čím súvisí aj pasívna vecná legitímácia SPF. Za rozhodujúce odvolací súd považoval, že neodkladné opatrenie smeruje len a výlučne voči žalovanému v rade 1/, ktorý je tým, kto svojim konaním právo prechodu cez dotknuté pozemky, znemožňuje. Bez ohľadu na to, ako sa v priebehu ďalšieho konania vyrieši otázka ustálenia okruhu sporových strán, podstatné je, že vydanie neodkladného opatrenia v rozsahu uvedenom vo výroku tohto uznesenia nijakým spôsobom nemôže dôjsť k porušeniu akýchkoľvek práv a oprávnení žalovaného v rade 2/, ktorý je navyše na strane oprávnených osôb z tohto neodkladného opatrenia, a nie strane

povinného (tým je len žalovaný v rade 1/). V posudzovanom prípade by v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia na účely jeho vydania bolo postačujúce, ak by na strane žalovanej vystupoval len ten, kto výkonu práva vstupu, prechodu peši a prejazdu cez predmetné pozemky bráni, t.j. v danom prípade žalovaný v rade 1/.

17. Vychádzajúc z charakteru a účelu neodkladného opatrenia (v podrobnostiach vyššie uvedených) odvolací súd konštatuje, že opačný záver by viedol k porušeniu zákazu denegatio iustitiae vo vzťahu k žalujúcej strane.

18. K námietke žalovaného v rade 1/, podľa ktorej je nariadenie tohto neodkladného opatrenia v rozpore so zásadou proporcionality odvolací súd podotýka, že ide o námietku vágny, nakoľko v celom vyjadrení žalovaného nie je ani zmienka o tom, v čom by mala byť zásada proporcionality porušená. Ten istý záver sa vzťahuje aj na ďalšie tvrdenie žalovaného v rade 1/ o neprimeranom zásahu do jeho vlastníckeho práva žalovaného, či dokonca zásahu do jeho práva vlastníť majetok. Z vyjadrenia žalovaného v rade 1/ nie je zistiteľné, v čom by mal tento neprimeraný zásah spočívať. Navyše žalovaný vidiac len svoje vlastné oprávnenia a záujmy svojim prístupom ignoruje fakt, že aj žalujúca strana má zákonom chránené (spolu)vlastnícke právo k označenému pozemku, ktoré bez umožnenia prístupu na tento pozemok, nemôže vykonávať vôbec.

19. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že neodkladné opatrenie, vo vzťahu ku ktorému je začaté konanie vo veci samej (konanie o určenie vecného bremena), možno kedykoľvek zrušiť. Okrem toho neodkladnú procesnú úpravu nemožno interpretovať ako nedôvodný zisk užívacieho práva. Ide o dočasnú úpravu a strana sporu, ktorej ňou bola spôsobená ujma, má podľa § 340 CSP právo na náhradu škody, ak neodkladné opatrenie zanikne z akéhokoľvek iného dôvodu ako úspechu žalobcu vo veci samej.

20. Čo sa týka formulácie výroku nariadeného neodkladného opatrenia odvolací súd rešpektujúc princíp viazanosti návrhom ako i zákaz konať ultra petitem čisto formálne „upravil“ tento výrok tak, že do výroku rozhodnutia odvolací súd doplnil číslo listu vlastníctva, na ktorom je zapísaný pozemok EKN parc. č. 11674/2 - orná pôda o výmere 701 m². Rozhodnutie súdu obsiahnuté v enunciate (výrokovej časti), ktoré je jedine právne záväzné, musí byť formulované (okrem iného) tak, aby korešpondovalo s faktickým a právnym stavom posudzovanej veci.

21. Trvanie tohto nariadeného neodkladného opatrenia je len dočasné a jeho právne účinky sú limitované právoplatným skončením konania vo veci samej, kde sa bude posudzovať dôvodnosť podanej žaloby vo veci samej.

22. O nároku na náhradu trov konania o nariadenie neodkladného opatrenia vrátane trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej.

23. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca/ alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolať musieť byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolaťom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolaťom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolať v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolať rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)